ION BĂIEŞU

Gărgăriţa

Comedie satirică în patru tablouri

Cuprins

PERSONAJELE.....3
Tabloul 1.....4
Tabloul 2.....15
Tabloul 3.....22
Tabloul 4.....36

PERSONAJELE

GRĂMESCU, 50 de ani
ELIRA, 27 de ani
PĂSCULETE, 50 de ani
NUŢI, 19 ani
BUBU, 40 de ani
GIGI, 30 de ani
SOTIR, 35 de ani
VAVA, 30 de ani
GROAPĂ, 50 de ani
VICA, 51 de ani
URBATU, 50 de ani

Acţiunea se petrece chiar în zilele noastre.

Tabloul 1

Biroul lui Grămescu, şeful cooperaţiei meşteşugăreşti

din orăşelul B. Tip înalt, masiv, 50 de ani; cu zece ani în urmă era frumos, dar şi acum place femeilor. Vorbeşte la telefon.

GRĂMESCU: Îmi aranjezi separeul din fund. Atât, două persoane. Nu aprinzi lumina electrică, aprinzi două luminări roşii. Se începe cu păstrăv, se continuă cu pastrama de gâscă, ficăţei de pasăre la tigaie, caş afumat şi ceapă verde. Ai prepeliţe? Perfect. Pui două la cuptor. Crocante. Mă, să fie serviciu a-ntâia, că vă belesc! Vin cu o prinţesă. Turcitu, cu acordeonu', să fie pe-aproape. Ce vin aveţi? Mă, voi ştiţi care sunt cele trei calităţi ale vinului? Să fie sec, să fie rece şi să fie mult. Ha, ha, ha! Fir-aţi ai dracului de pungaşi, mi-aţi mâncat o avere. Salut! (*Apasă pe butonul soneriei. Intră Elvira, secretara, blondă, 27 de ani, încă frumoasă, deşi a făcut şolduri.*) Fă-mi o cafea.

ELVIRA: E adevărat ce-am auzit?

GRĂMESCU: Ce-ai auzit?

ELVIRA: Că-ţi iei o alta secretară în locul meu.

GRĂMESCU: Da, ai auzit bine. Îmi iau una mai aspectuoasă. Aşa e protocolul: când o secretară îmbătrâneşte îi ia locul alta mai tânără. Circulaţia cadrelor.

ELVIRA: Poţi să fii atât de nemernic?

GRĂMESCU: Nu te obrăznici!

ELVIRA: Acum cinci ani, când te-am cunoscut, tot aşa îmi vorbeai?

GRĂMESCU: Atunci când ai venit la mine pentru angajare, iar eu te-am invitat în aceeaşi zi la un restaurant în afara oraşului, ţi-am oferit o găină la ceaun, iar seara tu m-ai invitat la tine acasă, aranjând cu colega de cameră să doarmă la o prietenă?

ELVIRA: Da.

GRĂMESCU: Păi de ce-ai făcut asta? Cine te-a obligat să mă inviţi acasă? Nu bănuiai că o să tabăr pe tine?

ELVIRA: Altfel nu mă angajai.

GRĂMESCU: Ba da, te angajam. Te angajam şi te invitam altă dată la restaurant, peste vreo săptămână. Iar tu puteai să refuzi, pretinzând că eşti logoditǎ şi că-ţi iubeşti logodnicul etc. Iar eu te mai ţineam încă vreo săptămână ca secretară, şi pe urmă te mutam în altă parte.

ELVIRA: Nenorocirea e că mă îndrăgostisem de tine din prima zi.

GRĂMESCU: Foarte rău. Trebuia să bănuieşti cu cine ai de-a face.

ELVIRA: Aveai farmec, semănai cu un lord englez.

GRĂMESCU: De unde ştii tu cum arată un lord englez?

ELVIRA: Din filme.

GRĂMESCU: Vax! Am văzut eu unul în carne şi oase, la Bucureşti, la Athenée Palace, cum se scobea în nas... Dar, în sfârşit, faptul că erai îndrăgostită nu justifică figura odioasă pe care mi-ai făcut-o.

ELVIRA: Ce ţi-am făcut?

GRĂMESCU: Mi-ai făcut un copil.

ELVIRA: Tu ai zis să-l lăsăm.

GRĂMESCU: Pentru că m-ai anunţat în luna a cincea. Ce sperai? Să mă însor cu tine?

ELVIRA: N-ar fi fost normal?

GRĂMESCU: Şi, cu nevastă-mea, în vârstă de cincizeci şi unu de ani, ce să fac? S-o omor?

ELVIRA: Ziceai c-ai încercat.

GRĂMESCU: Bineînţeles că am încercat. I-am turnat petrosin în ceai şi terebentină în chiftele, m-am făcut că alunec şi am împins-o sub un autobuz, nimic. Până la urmă, am aranjat cu un amic de la grădina zoologică să-mi împrumute un tigru. Degeaba! Fiara, în loc s-o mănânce pe ea, a mâncat pisica şi s-a săturat. Dar să presupunem că divorţam normal. Mi se dădea un vot de blam, eram scos din funcţie, mă însuram cu tine şi duceam o viaţă de mizerie. Aşa, cel puţin, nu duci lipsă

de nimic, îţi dau eu de toate.

ELVIRA: Am rămas, la douăzeci şi şapte de ani, nemăritată. Din cauza ta.

GRĂMESCU: Ai o mângâiere: copilul.

ELVIRA: Căruia nu-i dai voie să-ţi zică „tată”.

GRĂMESCU: Închipuie-ţi că ne-am întâlni pe stradă, eu cu nevastă-mea şi tu cu copilul, care mi-ar sări în braţe, urlând: „Tăticuţule! Tăticuţule!”

ELVIRA: Aşa, preferi să-ţi spună „nene”...

GRĂMESCU: Ţi-am aranjat un loc bun: coafeza la „Igiena”. Într-o lună, te califici la locul de muncă, scoţi două sute pe zi.

ELVIRA: Eu, coafeză?! Cu liceul la bază?! (*Varsă o lacrimă*.) Mi-ai distrus viaţa!

GRĂMESCU: Hai, hai, fără teatru...

ELVIRA: Am să te blestem!

GRĂMESCU: N-ai decât.

ELVIRA: Să dea Dumnezeu să...

GRĂMESCU: Să ce? Să mă calce o maşină, să-mi cadă părul, să...

ELVIRA: Nu. Să dea Dumnezeu să-ţi pice un control pe cap, ca să te ia dracu’!

GRĂMESCU: Muşcă-ţi limba! Rămâi şi tu pe drumuri, ajungi femeie de serviciu. Du-te şi fă-mi o cafea.

(*Elvira iese. Peste o clipă intră Păsculete, un tip masiv, înalt, cu mustaţă pe oală, cu ochelari fumurii şi cu pălărie vânătorească pe cap. Îi face semn lui Grămescu să se ridice de pe scaun, se aşază în locul lui şi formează, grăbit, un număr de telefon*.)

PĂSCULETE: Alo! Bucureştiul? Tu eşti, Miti? Scuză-mă, nu ţi-am recunoscut vocea. Şeful e acolo? Da, eu sunt, Păsculete. (*Pauză scurtă*.) Da, şefule. La Caracal am terminat aseară. Am dat şapte inşi pe mâna procuraturii. Ce să fac? Să plec la Turnu Severin? Păi,

mai întâi să termin aici. Acum am sosit. Din câte miros eu, nici aici nu e bine. Îi curăţ, bineînţeles. Să trăiţi. (*Închide telefonul, apoi îl priveşte lung şi semnificativ pe Grămescu. Acesta stă în picioare, încremenit*.) Ce e, domnu' Grămescu? De ce ai rămas pe gânduri? Nu te aşteptai să-ţi pice un control?

GRĂMESCU (profund îngândurat): Ba da. Mă aşteptam. Chestia este alta: că, începând de azi, eu nu mai pot să fiu ateu. Începând de azi, eu trebuie să cred în ceva. În psihoză, în metempsihoză, parapsihologie, telepatie şi alte aiureli supranaturale.

PĂSCULETE: De ce?

GRĂMESCU: Cu un minut înainte de a intra dumneavoastră, secretam mea...

PĂSCULETE: Căreia i-ai făcut un copil...

GRĂMESCU: De unde ştiţi?

PĂSCULETE: Am auzit de-alături.

GRĂMESCU: Deci, secretara mea m-a blestemat să-mi pice un control pe cap. Şi exact peste un minut aţi intrat dumneavoastră! Ce explicaţie ştiinţifică pot eu să dau acestei întâmplări? E voie să se întâmple aşa ceva în realitate?

PĂSCULETE: Într-adevăr, chestia e derutantă şi greu de descifrat cu logica obişnuită. Soacra mea avea asemenea însuşiri miraculoase. L-a întrebat, odată, pe bărbat-su dacă o înşală, el a zis că nu, iar ea l-a avertizat: „dacă mă minţi, o să-ti cadă ceva în cap". Peste o oră, el a plecat de-acasă şi, mergând pe stradă, un ţurţure l-a despicat în două. În sfârşit, există exemple la infinit. Dar, ca să nu ne luăm cu vorba, să sigilăm, mai întâi. fişetul. (*Scoate un sigiliu şi sigilează fişetul, apoi se aşază înapoi la birou*.) E posibil ca această secretară să aibă un extraordinar simţ al previziunii. Te-a mai blestemat vreodată?

GRĂMESCU: Am vrut să plec într-o sâmbătă la Bucureşti, fără ea, aveam acolo o altă combinaţie. N-am ajuns. A

deraiat trenul.

PĂSCULETE: E clar! Eşti la mâna ei. Să trecem la ale noastre.

GRĂMESCU: Aţi primit vreo sesizare sau e un control de rutină?

PĂSCULETE: Şi una, şi alta.

GRĂMESCU: Vreţi să spuneţi că aţi primit ceva note informative?

PĂSCULETE: Oho!

GRĂMESCU: Şi ce se spune în ele?

PĂSCULETE: Totul.

GRĂMESCU: Adică ce, mai exact?

PĂSCULETE: Că furaţi ca-n codru. (*Deschide servieta-diplomat şi frunzăreşte un dosar*.) De pildă, afacerea cu verighetele. Pe urmă, afacerea cu covoarele de mână. Cu blănurile de astrahan şi bizam. Cu angajările. (*Închide dosarul*.) Ştiu tot, Grămescule. Ajută-mă să termin mai repede, sunt grăbit, am o afacere cumplită pe cap la Turnu Severin. Plus că sunt obosit peste măsură. Fie-ţi milă de mine. Spune tot ce ai pe conştiinţă, şi am să fiu milos cu dumneata.

GRĂMESCU: Ce să am pe conştiinţă? Nu am nimic pe conştiinţă. Ştiu eu ce fac subalternii mei? Eu sunt unul singur, ei sunt câteva mii: blănari, cizmari, croitori, bijutieri, frizeri, meşteşugari... Fiecare răspunde de el.

PĂSCULETE: Şi, cam câtă şpagă primeşti de la ei? Săptămânal, de pildă. Fii sincer.

GRĂMESCU: Faceţi o insinuare care mă jigneşte.

PĂSCULETE: Vai de mine, nici prin cap nu mi-a trecut să te jignesc! Eu n-am vrut decât să ne înţelegem omeneşte. Pentru că, în ultimă instanţă, ce suntem, chiar dacă unul e revizor, iar celălalt şef de cooperaţie meşteşugărească? Suntem oameni, nu?

GRĂMESCU: Bineînţeles.

PĂSCULETE (*deschide fişetul şi ia un teanc de dosare*): Roagă pe simpatica şi blonda dumitale secretară să-mi

facă o cafea amară.

GRĂMESCU: Imediat. (*Când să iasă, se întâlneşte cu Elvira, care aduce, din proprie iniţiativă, o cafea. O opreşte o clipă şi-i şopteşte*.) Ţine-l de vorbă până mă întorc, nu-i da timp să-şi bage nasu-n hârtii. (*Iese*.)

ELVIRA: Sunt o ghicitoare: abia aţi pronunţat cuvântul cafea şi eu am intrat cu ea pe uşă.

PĂSCULETE (îi întinde o mână): Am auzit că ai acest dar minunat. Ghiceşte-mi şi mie ceva.

ELVIRA (*plină de surâsuri*): Depinde ce doriţi să vă ghicesc... De dragoste, sau de noroc?

PĂSCULETE: De ambele.

ELVIRA: Ce palmă frumoasă! (*O citeşte*.) Noroc aveţi, dar e scurt.

PĂSCULETE: Nu contează, noroc să fie. Dragostea?

ELVIRA: Vă pândeşte. E pe-aproape.

PĂSCULETE: Cât de-aproape? Mai mult de un metru?

ELVIRA (*cochetează*): Aproximativ. (*Cei doi râd cu complicitate. Ea se reazemă de birou, provocatoare*.) Am să vă spun o chestie care o să vă şocheze.

PĂSCULETE (*răsfoind dosarele*): Serios?!

ELVIRA: Îmi plac bărbaţii cu mustaţă. Dar trebuie să fie o mustaţă cu adevărat bărbătească, deasă, stufoasă, aspră. (*Romantică*.) Primul bărbat care m-a sărutat purta o mustaţă blondă, ca un spic de grâu. Eu aveam paisprezece ani, iar el, patruzeci — cea mai frumoasă vârstă a unui bărbat. Şi-acum simt fiorul divin al mustăţii care mă gâdila pe năsuc. Luna mai abia începuse, liliacul mirosea dementţial, pe cer strălucea o lună aurie, dar el era însurat, cu doi copii. Fiţi sincer, aveţi succes la femei?

PĂSCULETE: Probabil că da, dar n-am încercat.

ELVIRA: O! De ce?

PĂSCULETE: Sunt timid.

ELVIRA: Cu ochii aceştia negri ca focul?! (*Reduce distanţa*.) Mai lasă dracului dosarele-alea. Am cei mai

pietroşi sâni din municipiu. Deseară sunt singură, fac focul în sobă, trimit copilul la mama. Să nu aduci decât flori. Trandafiri albi.

PĂSCULETE: Deseară nu pot. Sunt ocupat. Poate, mâine seară. După ce-l bag pe şeful tău la puşcărie.

ELVIRA: La puşcărie?! De ce?

PĂSCULETE: Ţi se parc că n-a furat suficient?

ELVIRA: El nu fura.

PĂSCULETE: Primeşte.

ELVIRA: E normal. Dar să ştii că e un domn. N-are studii, e bădăran uneori, dar când vrea, se poartă ca un lord. Te rog să nu-i faci vreun rău. Te rog eu. (*I se aşază pe genunchi şi îl înlănţuie cu mâinile pe după gât.*) N-o să regreţi.

PĂSCULETE: Trebuie să-mi fac datoria.

ELVIRA: Datoria, faţă de cine? Faţă de stat? Dacă-l dai pe el în gât, îţi dă statul ceva în plus? O primă? O decoraţie?

PĂSCULETE: Nimic.

ELVIRA: Eşti însurat?

PĂSCULETE: Divorţat.

ELVIRA: Îmi plac bărbaţii divorţaţi, pentru că sunt călîţi în suferinţă, au cunoscut înfrângerea, deziluzia, resemnarea. Când am dat examen la Institutul de teatru — nu ştiai că am vrut să mă fac actriţă? — le-am spus monologul femeii părăsite. Un monolog de... Autorul l-am uitat, n-are importanţă. Plângea comisia în hohote. Într-un fel sau altul, toţi suntem singuri pe această lume. (*Varsă o lacrimă.*) Dacă ai şti cât de nefericită sunt... N-am un om de suflet lângă mine, că-ruia să-i fac o mărturisire intimă, să-l scol noaptea la telefon ca să-i spun că l-am visat, să-i recit o strofă de Eminescu sau Topârceanu... Dacă ai şti ce grea e viaţa în provincie! Toţi te cunosc, toţi sunt cu ochii pe tine. Aş vrea să evadez, dar n-am unde şi cu cine.

PĂSCULETE: Poate că ar fi bine să cobori, totuşi, de pe

genunchii mei. Să nu ne surprindă şeful tău. Poate s-ar supăra şi te-ar persecuta.

ELVIRA: Pe mine?! Îl am la degetul mic.

PĂSCULETE: Serios?

ELVIRA: Ştiu totul despre el. Dacă deschid gura, îl distrug.

PĂSCULETE: N-ar fi frumos din partea dumitale. Aveţi un copil împreună.

ELVIRA: La copil mă gândesc şi eu. Îi seamănă leit.

PĂSCULETE: Te întreb o chestie, din simplă curiozitate. Ştiu că are un milion, partea lui. Ştiu că i s-au făcut mai multe percheziţii şi că nu s-a găsit nimic. Unde-l ascunde?

ELVIRA: Ce-mi dai?

PĂSCULETE: Vedem noi. Discutam deseară. Mi-ai făcut o invitaţie. Poate, sâmbătă şi duminică, îmi faci o vizita la Bucureşti...

ELVIRA (*enigmatică*): Există un fotbalist care se cheamă Dudu?

PĂSCULETE: Da.

ELVIRA: Mă duc. A venit. (*Iese, misterioasă*.)

PĂSCULETE (*îngândurat*): Dudu...

GRĂMESCU (*intră grăbit, gâfâind, a alergat*): Sper că nu v-aţi plictisit în lipsa mea?

PĂSCULETE: Nu. Deloc. Ai o secretară şarmantă şi inteligentă.

GRĂMESCU: Am fost să aranjez cu masa de prânz. E un han în apropierea oraşului, are pui la ceaun, păstrăvi şi un vin sec şi vechi.

PĂSCULETE: Mulţumesc, eu nu beau decât un ceai cu o felie de pâine prăjită, sunt bolnav de stomac.

GRĂMESCU: Îmi pare rău...

PĂSCULETE: Asta-i situaţia. (*Grămescu pune pe birou, cu discreţie, un pacheţel învelit în hârtie albă*.) Ce-i asta?

GRĂMESCU: Ca să aveţi pentru ceai şi pâine prăjită.

PĂSCULETE (*desface pachetul şi descoperă un teanc de sute*): Ce-i asta? Nu înţeleg.

GRĂMESCU: O atenţie. Suntem oameni... Dumneavoastră aţi spus-o.

PĂSCULETE (*se ridică, indignat*): Auzi, dumneata eşti un bandit şi un provocator! Vrei să-mi dai mită, ca să mă bagi pe urmă la puşcărie! Fii sincer, asta urmăreşti?

GRĂMESCU: Doamne fereşte!

PĂSCULETE: Ia să vedem, le-ai însemnat cu acul? Ţi-ai notat seria?

GRĂMESCU: Domnu' Păsculete, ce dracu', dom'le, cum să fac eu aşa ceva?! Nu m-ar bate Dumnezeu?

PĂSCULETE: Sunt de douăzeci de ani revizor, dar n-am luat un capăt de aţă, deşi mi s-au oferit milioane. Un capăt de aţă n-am luat! Mai bine mănânc biscuiţi decât să iau mită, prefer să umblu un an cu aceeaşi pereche de pantofi, să n-am un covor în casă, un tablou, o mobilă!

GRĂMESCU: Nu mă înţelegeţi greşit. A fost pur şi simplu un gest...

PĂSCULETE: Ce-ţi închipui? Că toţi sunt corupţi, ca voi? Că toţi fură ca voi? (*Se întoarce la birou*.) Ia să văd, de curiozitate, cu cât voiai să mă momeşti. (*Numără banii*.)

GRĂMESCU: Nu-i mai număraţi! Sunt zece mii.

PĂSCULETE: Va să zică, după părerea dumitale, ăsta e preţul la care poate fi cumpărată cinstea unui revizor contabil? Mulţumesc.

GRĂMESCU: Nu mă înţelegeţi greşit. Asta nu e decât un mizilic, o gustare, un antreu. Sigur că pe urmă stăm de vorbă, discutam. În acest scop vă şi invitasem să luăm masa împreună. Nu trebuie să vă supăraţi. Nu e ăsta ultimul meu cuvânt. (*Se scotoceşte prin buzunare şi mai pune pe masă un teanc de sute*.)

PĂSCULETE: Grămescule, încetează! Încetează cu vorbăria asta găunoasă! Din clipa asta, în ochii mei nu mai eşti doar un individ corupt până-n măduva oaselor, ci şi un tip meschin, mărunt, rapace. Ce e cu... Dudu?

GRĂMESCU: Care Dudu?
PĂSCULETE: Ştii tu mai bine. Zi de bună-voie.
GRĂMESCU: Vă referiţi la om sau la pom?
PĂSCULETE: Dumneata nu-mi pune mie întrebări. Dumneata răspunde!
GRĂMESCU: Probabil vă referiţi la faptul că am un dud în curte.
PĂSCULETE: Exact. (*Revelaţie*.) Ce se ascunde sub acest dud?
GRĂMESCU (*tulburat*): Ce să se ascundă? Nimic. Pământ. (*Deschide un sertar mai pune un teanc de sute pe masă*.)
PĂSCULETE: Ia zi, cât iei pentru o angajare? (*Grămescu e ocupat, cotrobăie prin sertare, printre dosare, de unde scoate teancuri de sute, pe care le numără şi le aşază pe birou, în faţa lui Păsculete*.) Din afacerea cu verighetele cât ţi-a ieşit?
GRĂMESCU (*istovit*): Asta e tot. Cincizeci de mii.
PĂSCULETE (*se ridică şi-l ia de gât*): Ascultă, mă, nemernicule! Voi furaţi cu milioanele, şi mie-mi arunci cu praf în ochi, drept recompensă că nu vă bag la puşcărie? Cum îţi permiţi?
GRĂMESCU (*speriat*): Cât?
PĂSCULETE: O sută de mii.
GRĂMESCU (*stă câteva clipe pe gânduri, apoi ia o carte din raft şi o deschide; cartea e, de fapt, o casetă, din care scoate un teanc impresionant de sute*): Îi ţineam pentru un caz de Doamne fereşte. Iată că le-a venit sorocul.
PĂSCULETE (*ia teancul de bani şi-i numără cu scrupulozitate*): Lipsesc două sute.
GRĂMESCU: La o sută de mii...
PĂSCULETE: Hai, mai pune două sute.
GRĂMESCU: Nu mai am nici cinci bani!
PĂSCULETE (*nervos*): Atunci, ia-i înapoi şi du-te dracului! (*Aruncă banii pe jos*.)

GRĂMESCU (*adună banii*): Pe cuvântul meu că nu mai am.

PĂSCULETE: Împrumută-te. (*Grămescu iese şi se întoarce imediat cu două sute*.) Mersi. (*Pune banii în servieta-diplomat*.) Auzi, Grămescule? Părerea mea e să vă lăsaţi de prostii. (*Se ridică să plece*.) Întâmplător, îmi eşti simpatic şi te-am salvat, dar vine unui ai dracului, care vă nenoroceşte, înfundaţi puşcăria. Plus aspectul moral al trebii; gândiţi-vă că voi luaţi banii din buzunarul unor oameni simpli.

GRĂMESCU: Fură şi unii oameni simpli. Dacă n-ar fura, de unde ar da? De ce un chelner sau un frizer, când vrea să fie angajat la un local de lux, vine cu şpaga de zece mii? Pentru că ştie c-o să-i scoată înzecit. Nu-i văitaţi pe oamenii simpli, se descurcă.

PĂSCULETE: Dragul meu, să nu generalizăm. Învaţă de la mine: cel mai periculos lucru e să generalizezi. Mai periculos decât dacă ai înjura în gura mare. Noi trebuie să pornim de la ideea că oamenii sunt buni şi cinstiţi şi că munca şi banul lor merită respectul nostru. Spune-le şi subalternilor dumitale să-şi bage minţile în cap, să nu mai fie lacomi, să renunţe la pungăşii şi bacşişuri. Altfel, odată şi-odată, o păţesc. La revedere şi cu bine. Multă sănătate. (*Iese, dar se întoarce peste o clipă*.) Dacă sună de la centrală şi întreabă de mine, spui c-am terminat treaba aici şi c-am plecat la Turnu Severin. (*În şoaptă*.) Şi, fii atent: secretara te latră. Fără să vrea, din prostie.

GRĂMESCU (*tot în şoaptă*): O schimb chiar astăzi.

PĂSCULETE: Neapărat. (*Iese*.)

Tabloul 2

Acelaşi decor. Grămescu apasă pe balon. Intră nona secretară, nouăsprezece ani, brunetă, trup perfect.

GRĂMESCU (*se luminează*): Cum te simţi, iubita mea, în prima zi de serviciu?

NUŢI: Minunat. Îmi place telefonul, că are butoane. Încă nu le-am învăţat pe toate.

GRĂMESCU (*o strânge în braţe*): O să le-nveţi. Totul se învaţă.

NUŢI: Am început să bat la maşină. Ştiu deja patru litere şi două cifre.

GRĂMESCU: Eşti grozavă! Deseară ieşim la „Hanul cu prepeleac”. O să mâncăm păstrăv. Şi pastrama de Riscă. Şi prepeliţă. Ai mai mâncat vreodată prepeliţă?

NUŢI (*fată simplă, provenită dintr-o familie simplă*): Nu. Am mâncat porumbel. Tata îi prindea şi mama îi făcea ciulama. Dar sunt moartă după păstrăv. Şi după escalop cu ciuperci. Auzi? Şi n-o să ne vadă nimeni?

GRĂMESCU: Cine să ne vadă?

NUŢI: Soţia ta.

GRĂMESCU: Ţi-e frică?

NUŢI: N-aş vrea să ai probleme din cauza mea. Eu nu mă formalizez. Am fugit până acum de trei ori pe balcon, iar odată una a vrut să mă păruiască în local. Am chemat-o la toaletă şi am făcut cu ea un meci de jiujiţ, de-a luat-o bărbat-su pe braţe. Vrei să-ţi arăt? (Îi face o „figură” fulgerătoare şi-l aruncă la podea,)

GRĂMESCU (*se ridică cu greu*): Dragă Nuţi, eşti grozavă, dar nu trebuia să te oboseşti, te credeam pe cuvânt.

NUŢI: La mine în mahala toţi şmecherii mă ocolesc. Am o lovitură mortală. (*Face un gest de atac, dar Grămescu are timp să se refugieze în spatele biroului, prudent*.)

GRĂMESCU: Te rog! Nu e cazul. Du-te şi fă-mi o cafea.

NUŢI: Cum se face? Pun cafea, pun apă...
GRĂMESCU: Întâi pui apă şi pe urmă cafea. Aşezi ibricul pe reşou şi aştepţi.
NUŢI: Ce?
GRĂMESCU: Să dea în clocot.
NUŢI: Ochei! Altceva, ce mai am de făcut?
GRĂMESCU: Nimic. Răspunzi la telefon, faci cafele şi, dacă e cazul, baţi câte-o adresă la maşină. Asta, mai târziu, când o să înveţi.
NUŢI: Şi ce leafă o să am?
GRĂMESCU: O mie patru sute.
NUŢI: O mie patru sute?! Cu trupul meu perfect şi cu ochii mei verzi, cu care am înnebunit oraşul? Fără trei mii nici nu concep, plec în cinci minute, am o propunere serioasă de recepţioneră.
GRĂMESCU: Draga mea, gândeşte-te că nu ai decât opt clase elementare, şi că trei mii are contabilul-şef, cu studii superioare.
NUŢI: Atunci, deseară ieşi cu contabilul-şef, mănâncă cu el păstrăv şi escalop cu ciuperci! (*Dă să iasă, indignată*.)
GRĂMESCU: Nuţi! Stai, dragă, nu te enerva. Pe tine te interesează cât iei pe statul de plată, sau în mână?
NUŢI: Pe stat, pentru că asta contează la pensie. Ştiu de la mama.
GRĂMESCU: Bine, o să rezolv şi asta. Du-te şi fă cafeluţa. Şi cheamă băieţii.
NUŢI: Sunt aici.
GRĂMESCU: Dă-le brânci înăuntru.

(*Nuţi iese. Intră patru bărbaţi: Bubu, Gigi, Sotir şi Vava. Unii sunt mai slabi şi mai tineri, alţii mai bătrâni şi mai graşi; sau invers*.)

CEI PATRU: Să trăieşti, naşule!

(*Grămescu tace; se gândeşte*.)

BUBU (*omul glumeţ*): Naşule, vrei să-ţi spun una bună?
GRĂMESCU: Spune.
BUBU: Ştii cum scapă un om de vârsta dumitale de holeră?
GRĂMESCU: Cum?
BUBU: Ia o lepră de nouăşpe ani. (*Se râde cu poftă*.)
GRĂMESCU: Nu faceţi bancuri proaste, o iubesc sincer.
GIGI: Merită. Arată ca focul.
SOTIR: Să-ţi trăiască. Dacă o vede naşa, face dalac.
VAVA: De unde-ai scos-o?
GRĂMESCU: Era picoliţă la „Căprioara” şi-am făcut schimb cu responsabilul: i-am dat o blondă de douăzeci şi şapte şi-un borcan cu „Loz în plic”.
BUBU: Ai ieşit în câştig. (*Pune un plic pe birou*.)
GRĂMESCU: Ce-i aici?
BUBU: Trei babe.
GRĂMESCU: Numai atât?
BUBU: Am avut o săptămână de belea. Cinşpe comenzi, şi restul — reparaţii. Oamenii se îmbracă de gata.
GIGI (*pune plicul*): Mi s-au stricat la argăseală zece pielicele de astrahan, am dat din buzunar o groază de bani.
SOTIR (*pune plicul*): Cinci bucăţi. Am intrat în postul mare, nu se mai însoară nimeni, nu se mai comandă verighete.
VAVA (*pune plicul*): Şapte mii. Sezon reuşit. Se-apropie sărbătorile, toată lumea se tunde, se coafează şi se frecţionează.
GRĂMESCU (*întunecat şi sever*): Deci, trei şi cu trei — şase, şase şi cu patru — zece, şi cu şapte — şapteşpe. Îmi mai trebuie optzeci şi trei de mii. (*Pauză*.) Aţi auzit bine: Îmi mai trebuie încă optzeci şi trei de mii. N-aţi aflat că am avut un control de la centrală?
VAVA: Mi-a spus Elvira.

GRĂMESCU: Era un revizor contabil care ştia tot. Tot. Dacă nu-i burduşeam servieta cu sute, în două zile eram legaţi. Sper că nu vreţi să dau banii din buzunarul meu?
GIGI: Doamne fereşte! Punem mână de la mână şi, peste un ceas, îi ai.
GRĂMESCU: Altădată, la un control ca ăsta, scăpăm cu cel mult zece mii. Acum, mi-a luai o sută de mii. Jaf.
VAVA: Ce să-i faci, naşule... Cine nu dă, nu are.
SOTIR: Ne scoatem noi pârleala.
GRĂMESCU: Începând de azi, sistaţi orice combinaţie. Toţi sunt cu ochii pe noi. Am fost turnaţi.
RUBU: Nu se poate!
GRĂMESCU: Ştiu sigur. Ascundeţi banii, aurul, casetofoanele şi tot ce-aveţi. Nu ţineţi nimic la vedere.
GIGI: Eu am pus totul într-un butoi cu varză.
BUBU: Eu i-am pus sub faianţă.
VAVA: Eu, în cuşca câinelui. E lup. Omoară şi-un bou.
GRĂMESCU: Am spus şi nu mai repet: nu ţineţi nimic în casă. Eventual, duceţi banii şi obiectele la oameni de încredere.
DUBU: De cine poţi fi sigur? Acum cinci ani, i-am lăsat unui văr primar o sută de mii. I-am văzut cum v-aţi văzut voi ceafa. Zice că i-a ascuns în sobă. c-a uitat şi c-a făcut focul. „Vreau să văd scrumul”, i-am zis. (*Către Grămescu*.) Dumneata unde-i ţii?
GRĂMESCU: În pământ, dar trebuie să-i scot. Cineva m-a lătrat. (*Pauză şi îngândurare*.)
VAVA: Naşule, şi zici să nu ne mai lipim de nimic?
GRĂMESCU: Categoric.
SOTIR: Şi, ce dracu’ fac? Leafa de-abia mi-ajunge pentru Kent.
GRĂMESCU: Fumezi „Carpaţi”.
DUBU: Eu mă gândesc tot timpul cine a putut să toarne. Dacă-l aflu, bag cuţitu-n el.
GRĂMESCU: Sunt mai mulţi. Nu-i ştiu, dar îi bănuiesc. Subalterni mărunţi şi invidioşi.

BUBU: Pe toţi i-am omenit.
GRĂMESCU: Nu contează. Poţi să te porţi oricât de frumos cu ei, tot te urăsc. Revizorul avea un dosar întreg cu informări scrise. Trebuia să-l oblig să le rupă în faţa mea.
VAVA: La suma care i-ai dat-o, era obligat să ţi le dea. Măcar ştiam de cine să ne păzim.
GRĂMESCU: Oricum, pentru un timp, trebuie să ne abţinem.
BUBU: Eu nu pot.
GRĂMESCU: De ce?
BUBU: Nu pot. Dacă nu le dau voie la băieţi să-şi facă hiaturile, nu mă mai înţeleg cu ei. Adică, nu mai vin la serviciu, lucrează pe cont propriu, şi cu trebuie să trag obloanele.
GIGI: Şi eu la fel. Dacă i-am obişnuit aşa, nu-i mai pot opri.
GRĂMESCU: Şi dacă vă prinde?
GIGI: Dacă ne prinde, ne prinde.
GRĂMESCU: Da, dar cădem toţi. (*Pauză*.)
VAVA: Naşule, eu zic aşa: în caz de vreo nenorocire, iei totul asupra matale.
GKAMKSCU: De ce?
VAVA: Aşa e bine. În primul rând, mata ai alte relaţii şi altă minte, că de-aia eşti şef. În al doilea rând, ce rost are să intrăm şi noi în rahat? Dacă suntem afară, avem grijă să nu-ţi lipsească nimic acolo: mâncărică, ţigărele, băuturică. Mi-a spus cumnatu-miu, care a fost doi ani jumate înăuntru: dai bani afară, şi mafia noastră aranjează să ai tot ce doreşti, ca la „Capşa”.
GIGI: Eu îi asigur naşei o sumă fixă lunară, inclusiv cumpărăturile.
HUBU: Eu mă ocup de fată. Dacă nu intră la facultate, o mărit cu un nepot dentist din Buzău.
SOTIR: Eu mă ocup de avocaţi şi de recurs.
GRĂMESCU: Mai bine să batem în lemn. (Toţi cinci bat în

diferite obiecte de lemn. Intră Nuţi cu cafeaua. Merge încet şi solemn, ca o preoteasă egipteană care duce un obiect sacru. După câţiva paşi, se împiedică şi scapă ceaşca. Cafeaua se varsă, dar ceaşca nu se sparge.)

NUŢI: Fac alta.

GRĂMESCU: Mulţumesc, nu mai vreau. Te duci mâine la dânsul (*arată spre Bubu*), să-ţi facă două rochii, dar nu prea scurte, să nu se uite lumea după tine ca la panaramă, şi un taior de seară. Sotire, ia-i măsura şi fă-i un inel cu safir, 18 carate, să fie artă.

NUŢI: Mersi.

GRĂMESCU: M-a căutat cineva?

NUŢI: Aşteaptă un individ cu barbă. M-a întrebat ce vechime am în câmpul muncii, ce telefon am acasă, ce mănânc de sunt aşa frumoasă şi la ce oră să mă aştepte la barul „Intim”. I-am zis: „Puiule, te-ai clasat din start pe locul doi: nu-mi plac bărbile, mă gâdilă”.

GRĂMESCU: Cine e măgarul?

NUŢI: Mi-a zis că e revizor de la Bucureşti.

(*Toţi se privesc încremeniţi. Bubu ia ceaşca de cafea şi o trânteşte de podea, făcând-o ţăndări.*)

BUBU: Poate spargem ghinionul.

GRĂMESCU (*în panică*): Ieşiţi pe uşa asta. Repede.

VAVA: Naşule, vezi ce faci. Nu ne lăsa.

GIGI: O să am grijă de naşa ca de mama mea.

BUBU: Îţi mărit fata. Îi fac nuntă mare.

SOŢIR: Iau avocaţi de la Bucureşti, te bag în amnistie.

GRĂMESCU (*emoţionat*): Aveţi încredere-n mine. Vă iubesc prea mult ca să nu vă apăr. Dacă va fi cazul, mă sacrific pentru voi. (*Cei patru au lacrimi în ochi. Tulburaţi peste măsură, se reped să-i sărute mâna, după care ies pe o uşă dosnică. Grămescu rămâne singur, cu capul în mâini, zdrobit sufleteşte.*) Ce se întâmplă cu mine? Sunt în anul morţii? M-a ajuns

blestemul Elvirei? Deseară îi duc un buchet de trandafiri albi şi-i spun copilului să-mi zică „tată”.

Tabloul 3

Acelaşi decor. Intră revizorul Groapă, înalt, cu barbă şi mustaţă, figură de om blând şi cumsecade.

GROAPĂ (*solemn*): Sunt revizorul contabil Groapă de la Centrală. (*Scoate o legitimaţie pe care i-o pune în faţă lui Grămescu. Acesta o studiază îndelung.*)
GRĂMESCU (după ce-i înapoiază legitimaţia): Luaţi loc.
GROAPĂ Mulţumesc.
GRĂMESCU: Cu ce pot să vă fiu de folos? Doriţi o cafea?
GROAPĂ: Amăruie.
GRĂMESCU (*sună; intră Nuţi*): Două cafele amărui.

(*Nuţi iese.*)

GROAPĂ: Drăguţă secretară. Aveţi gust.
GRĂMESCU (*flatat*): Mulţumesc.
GROAPĂ: Deşi, fiind atât de tânără, poate deveni periculoasă. Am un cumnat care şi-a pierdut funcţia din cauza secretarei. A trebuit să se însoare cu ea. Iar acum îl înşală pe ruptele. Am auzit că secretarele trebuie să îndeplinească, obligatoriu, două condiţii: să aibă peste patruzeci şi cinci de ani şi să aibă dosar bun.
GRĂMESCU: Era suficientă o singură condiţie.
GROAPĂ: Nu-mi aduc aminte dacă am mai fost pe-aici, în control, sau nu.
GRĂMESCU: De când sunt eu, nu v-am văzut niciodată. E un control obişnuit?

GROAPĂ: Da. Absolut obişnuit. Sunt în turneu prin vreo patru judeţe. Aveţi ceva probleme deosebite?
GRĂMESCU: Nu. Totul merge normal.
GROAPĂ: Reclamaţii din partea clienţilor?
GRĂMESCU: A fost una, acum câteva luni, dar s-a rezolvat. Un măcelar care a comandat nişte inele, între timp s-a îngrăşat şi nu-i mai intrau în deget. În rest, nimic.
GROAPĂ: Înseamnă c-o să termin repede. Am nişte probleme complicate în familie, trebuie neapărat să ajung acasă în câteva zile. Am să lucrez aici, la dumneavoastră, în birou, e mai comod. Să-mi aduceţi dosarele cu comenzile, încasările, livrările de materiale şi... cam atât.
GRĂMESCU: Imediat vă pun la dispoziţie toate documentele. Dar, mai întâi, vreau să vă întreb ceva.
GROAPĂ: Vă rog.
GRĂMESCU: La dumneavoastră se obişnuieşte să se facă două controale în aceeaşi zi şi în acelaşi loc?
GROAPĂ: N-am înţeles.
GRĂMESCU: Azi a mai fost un revizor contabil de la Centrală.
GROAPĂ: Unde?
GRĂMESCU: Aici.
GROAPĂ: Nu se poate. Cum îl cheamă?
GRĂMESCU: Păsculete.
GROAPĂ: Păsculete?! Poate era de-aici, de la judeţ.
GRĂMESCU: Nu, era de la Bucureşti.
GROAPĂ: Îmi pare rău, dar în corpul nostru de revizori — care, după reducerea schemei, e format din cinci oameni, mari şi laţi — nu există un asemenea nume.
GRĂMESCU: Pe secretara şefului dumneavoastră o cheamă Miţi?
GROAPĂ: Nu. Geta.
GRĂMESCU: A vorbit, de-aici, cu o secretară.
GROAPĂ (*nedumerit*): Ciudată chestie. Cum arăta tipul?

GRĂMESCU: Cu mustaţă pe oală şi cu ochelari fumurii.
GROAPĂ: N-avem aşa ceva. I-aţi văzut legitimaţia?
GRĂMESCU: Din păcate, nu.
GROAPĂ: E clar. Era un escroc.
GRĂMESCU: Nu părea.
GROAPĂ: Bineînţeles că nu părea. Escrocul, dacă nu-şi joacă bine rolul şi dacă nu e crezut, a pierdut partida, ajunge pe mâna Miliţiei. Credeţi că e primul caz? În Bucureşti au prins de curând pe unul care avea o legitimaţie falsă de la Sanepid. I-au găsit acasă un milion. Altul se dădea drept ziarist şi lua mită mii de lei pe zi, ameninţând în dreapta şi-n stânga că-i demască în presă. În ultimul timp, sunt atâţia escroci, că te-apucă groaza. Au un tupeu rar întâlnit. Se dau drept doctori, procurori, ofiţeri de miliţie, pompieri...
GRĂMESCU: Deci, credeţi că e vorba de un escroc?
GROAPĂ: Categoric. Nu avem nici un Păsculete şi nici un revizor cu mustaţă pe oală.
GRĂMESCU (*profund îngândurat*): E de necrezut în cel hal a putut să mă păcălească! De necrezut. Sunt un idiot fără pereche. De ce nu i-am cerut legitimaţia? (*Pumni în cap.*)
GROAPĂ: Putea foarte bine să aibă o legitimaţie falsă, şi nu v-aţi fi dat seama de nimic. Problema e alta: cred că ştiu cine este individul. Când veneam de la Bucureşti, acum vreo cinci zile, eram în compartiment cu un coleg care mergea spre Timişoara şi cu care am discutat tot felul de probleme de serviciu, fără să observăm că vizavi de noi era un tip care se făcea că citeşte ziarul. Asta a fost tipul. Cu mustaţă pe oală şi cu ochelari coloraţi. A tras cu urechea, a prins ideea, din zbor, şi-a mers la sigur. Mai ales că, din întâmplare, colegul meu vă cunoştea, şi v-a pronunţat numele.
GRĂMESCU: Ce prostie am putut să fac, Doamne!
GROAPĂ: V-a cerut mult?
GRĂMESCU: Enorm.

GROAPĂ: Şi i-aţi dat.
GRĂMESCU: Da.
GROAPĂ: Cât?
GRĂMESCU: Mi-e şi ruşine să vă spun. M-a şantajat ca un gangster, până mi-a luat şi pielea de pe mine. Cred că am să ies la pensie pe cale medicală, nu se mai poate. Prea mă jecmănesc toţi. Dumneavoastră, domnu' Groapă, nici nu vă imaginaţi, probabil, cât trebuie să dau în fiecare zi. În fiecare zi! Şi nu numai şefului, ci şi rudelor lui, prietenilor, prietenilor lui, prietenilor prietenilor lui. Acum o săptămână, mi-a trimis o rudă — cu nevasta, cu soacra şi cu doi copii — să-i ţin la o cabană de vânătoare, pe mâncare, dormit şi băutură, iar la plecare să le umplu şi portbagajul cu peşte şi vânat. Le-am plătit şi benzina.
GROAPĂ: Vă înţeleg perfect. Asta e tradiţia la noi: cu cât e subalternul mai darnic, cu-atât e şeful mai lacom. Păi ce, credeţi că eu mă duc vreodată cu mâna goală la el, când vin dintr-o deplasare? Un calup de ţigări străine, un borcan cu icre, un fazan, o raţă sălbatică... Data trecută, mi-a cerut un sac cu gogoşari. Dar nu mi-aţi spus cât v-a luat escrocul.
GRĂMESCU (*jenat*): O sută de mii.
GROAPĂ (*oripilat*): Nu se poate!
GRĂMESCU: Vă jur pe copilul meu.
GROAPĂ: E fantastic! Atâta neruşinare n-am pomenit de când sunt. De fapt, nu ştiu de ce mă mir. Se fură...
GRĂMESCU: La noi nu se dau lovituri mari, nu se sparg bănci, seifuri, case de bani, cu tămbălău şi vărsări de sânge; se lucrează cu bucata. Un vecin de-al meu, de pildă, a furat un strung. Cum? Azi un şurub, mâine un şurub, până l-a adus acasă întreg. Făcea cuţite şi tirbuşoane şi scotea două sute pe zi. Nu-l prindea, dacă vecinul lui nu încerca aceeaşi figură şi nu intra în concurentă cu el.
GROAPĂ: Am avut şi eu un vecin care a fost prins cu un

milion sub parchet. Ce meserie credeţi că avea tipul, ca să strângă un milion? Vindea sirop. Cum, domnule, un milion, din sirop?!

GRĂMESCU: E posibil! Totul e să ai răbdare. Şi idei.

GROAPĂ: Bine aţi zis. Idei trebuie să ai. Cum fura un barman whisky din sticle, fără să le deschidă? Vă dă prin minte?

GRĂMESCU: Cunosc sistemul. Scotea lichidul cu o seringă, înfigând acul prin dop. Pe urmă, punea apă, tot cu seringa.

GROAPĂ: Exact. Nu e formidabil?

GRĂMESCU: Sunt hoţii şi mai ingenioase.

GROAPĂ: Ghinionul lor e că-şi dau repede în petec. Pe milionarul cu siropul, ştiţi cum l-au prins?

GRĂMESCU: Nu.

GROAPĂ: Individul avea un tabiet: se ducea, o dată pe săptămână, la „Intercontinental”, cu nevastă-sa, şi comanda un kil de icre negre şi un kil de vinul casei. Când l-au săltat băieţii, omul a argumentat în felul următor: „domnule, eu beau un vin mai ieftin, ca să-mi pot permite să mănânc caviar”.

GRĂMESCU: Normal.

GROAPĂ: Credeţi că toată lumea fură?

GRĂMESCU: Nu. Există şi oameni care nu fură. Dar ce credeţi că fac respectivii, tot timpul? Se gândesc la tot felul de combinaţii...

GROAPĂ: Ne-am luat cu vorba, şi eu am atâta treabă... Ce-l cu cafeluţa aia amăruie?

GRĂMESCU (*sună şi intră Nuţi*): Ce-i cu cafeluţele alea?

NUŢI: S-a întrerupt curentul şi le fac la lumânare. Mai durează puţin. (*Iese.*)

GROAPĂ: Nostimă puştoaică! Şi inteligentă. Am schimbat cu ea câteva cuvinte şi mi-a dat nişte replici pline de savoare. Problema e: merită să rişti pentru o asemenea fiinţă? Unii zic că da, pentru că bătrâneţea e foarte aproape şi-o să rămânem doar cu amintirile şi

regretele; alţii zic că nu-i decât o amăgire. O să mă apuc şi eu de treaba. Îmi aduceţi dosarele?

GRĂMESCU (*meditează îndelung*): Domnu' Groapă, vă văd un om serios, cumsecade şi cinstit. Aţi văzut că şi eu am fost cu dumneavoastră sincer, nu v-am ascuns nimic, de parcă mi-aţi fi prieten de când lumea, sau rudă apropiată.

GROAPĂ: Într-adevăr, sinceritatea dumitale m-a tuşat, realmente. Mulţumesc pentru încredere.

GRĂMESCU: De aceea, eu vă propun să discutăm deschis. N-are rost să mai bâjbâiţi prin toate hârţoagele, că tot acolo ajungem. Spuneţi-mi cât, şi încheiem povestea.

GROAPĂ: Adică, cum, „cât"?

GRĂMESCU: Adică, cât doriţi.

GROAPĂ: Ce să doresc?

GRĂMESCU: Domnu' Groapă, ce dracu', dom'le, chiar nu pricepeţi aluzia mea, destul de străvezie?

GROAPĂ: Ce să pricep, dragul meu?

GRĂMESCU: Că vreau să vă omenesc. Spuneţi-mi de câţi lei aveţi nevoie?

GROAPĂ: N-am nevoie de nici un leu.

GRĂMESCU: Nimic — nimic?

GROAPĂ: Nimic. După ce v-a jecmănit escrocul fila, fără pic de ruşine, asta ar mai lipsi, să vă storc şi eu de bani.

GRĂMESCU: Dumneavoastră n-aveţi nici o vină. De nişte bani mai fac eu rost, mă împrumut în dreapta şi-n stânga. Zău, să vă dau, totuşi, ceva, cât de cât. Zece mii e bine?

GROAPĂ: Zece mii de ce?

GRĂMESCU: De lei.

GROAPĂ: Nu. (*Confidenţial.*) Dacă poţi, dă-mi zece mii de dolari.

GRĂMESCU: Dolari?!

GROAPĂ: Da. Am o nevoie groaznică de zece mii de dolari. Groaznică. Mi s-a întâmplat o nenorocire în

familie: soţia mea a surzit, nu mai aude nimic, nimic. Trebuie s-o duc în Elveţia, pentru operaţie. Am nevoie de valută. Ce mă fac? Ajută-mă!

GRĂMESCU: Cu mare plăcere, dar de unde dolari?

GROAPĂ: Pot să fie şi franci elveţieni, franci francezi, lire italiene, şilingi austrieci, orice, valută forte să fie. Dacă n-o operez luna asta, totul e pierdut, e în stare să se sinucidă. Vă mărturisesc din adâncul sufletului meu că e o femeie minunată, cu care sunt de douăzeci şi cinci de ani împreună, mi-a făcut trei copii superbi şi mi s-a devotat până la uitarea de sine. Aveţi şi dumneavoastră o soţie, şi sunt sigur că aţi face orice pentru ea, dacă i-ar fi viaţa în pericol.

GRĂMESCU: Bineînţeles. (*Pauză*.) Aş vrea foarte mult să vă ajut, vă înţeleg, dar...

GROAPĂ: Să ştiţi că n-am să vă uit niciodată. Poate o să mai avem nevoie unul de altul, în viată.

GRĂMESCU: Sunt convins. Uitaţi, mă duc să văd ce se poate face, am să mă interesez la diferite persoane. Aşteptaţi-mă aici.

GROAPĂ: Vă mulţumesc anticipat. Sunteţi un om de suflet. (*Grămescu iese; peste câteva clipe, intră Nuţi, cu cele două cafele*.) Vai, domnişoară scumpă, v-aţi chinuit atâta, ca să-mi faceţi mie o plăcere!

NUŢI: Nu dumitale. Şefului. Unde s-a dus?

GROAPĂ: Are o treabă. Se întoarce.

NUŢI (*se aşază într-un fotoliu şi bea din cafeaua pregătită pentru Grămescu*): Dumneata eşti bucureştean get-beget?

GROAPĂ: Da, născut-crescut în Ferentari.

NUŢI: Eu n-am fost în Bucureşti decât o dată. Acum un an şi ceva.

GROAPĂ: Şi ce-ai vizitat în Bucureşti?

NUŢI: Un bar de zi şi unul de noapte. El era străin, avea un „Mercedes”, gologani — gârlă, dar când intrăm în hotel, l-a luat Miliţia. Ascunsese un kil de haşiş în

motor.

GROAPĂ: N-ai păţit nimic?

NUŢI: Nu, că eram minoră. Mi-au dat cinci palme şi m-au suit în tren. Nu ştii vreun refegist?

GROAPĂ: De ce?

NUTI: Să mă mărit cu el. Doar n-o să stau tontă viata-n mizeria asta de oraş, cu tata, paznic de noapte, şi cu mama, femeie de serviciu, plus fraţii mai mici, în două camere pe pivniţă...

GROAPĂ: De ce nu te măriţi aici? Candidaţi, cred că ai destui.

NUŢI: Oho! În momentul de fată, sunt logodită cu doi: un şef de sală cu „Opel” şi un inginer de S.M.A. Şeful de sală are burtă, iar inginerul lucrează la ţară. Ce să fac eu la ţară, cu trupul meu? Să-i gătesc mâncare, să-l spăl rufe şi să-i nasc copii? Cunoşti vreun neamţ serios?

GROAPĂ: Toţi nemţii sunt serioşi. Din păcate, neamţul pe care-l cunosc eu e însurat.

NUŢI: Şi crezi că nu divorţează pentru mine? Habar n-ai cât de simpatică şi de lipicioasă sunt. Când poţi să mi-l prezinţi?

GROAPĂ: Nu vrei un francez? E burlac.

NUŢI: Nu-l înghit pe francezi. Sunt zgârciţi şi vorbesc repede. Nici englezii nu-mi plac, sunt prea ţepeni. Americanii nu ştiu să se îmbrace. Îţi spun eu, cel mai buni bărbaţi sunt refegiştii: vorbesc puţin, beau mult, au „Mercedes”, sunt graşi şi mor repede. Am cunoscut unul acum două săptămâni, aici, în oraş. Din păcate, nu ştia nici o boabă româneşte, nu prea ne-am înţeles, dar i-am dat adresa, să vedem ce-mi serie. Tare-aş vrea să plec de-aici! Să am paşaportul în buzunar şi să plec. Iar peste un an să mă întorc într-un „Mercedes” şi să le aduc cadouri la părinţi, la fraţi şi la rude. S-o văd pe mama, care mă trimitea în brânciuri, să stau la cozi, cum plânge şi-mi pupă mâna. Şi pe tata, care e un beţiv nenorocit — când se îmbată, ne dă pe toţi afară,

în curte, noaptea, pe frig — cum se îmbracă în blugii aduşi de mine, se uită în oglindă şi râde, ca un neam prost. Şi pe fraţii mei, clefăind gumă de mestecat. Şi pe vecini, cum se zgârie pe ochi de invidie. Nu mă las până nu ajung acolo. Dacă nu găsesc unul să mă mărit, mă reîntregesc cu un vâr de-al treilea, bişniţar şi...

GRĂMESCU (*intră istovit*): Nuţi, lasă-ne singuri. (*Nuţi iese. Grămescu se prăbuşeşte într-un fotoliu.*) Domnule Groapă, am făcut pentru dumneata ce n-ar fi făcut nici un tată sau un frate. Am rezolvat.

GROAPĂ: Dragul meu, ori de câte ori se va programa un control aici, am să aranjez să vin eu, şi-o să fie bine. Am să te apăr ca pe copilul meu.

GRĂMESCU (*îi dă un plic cu bani*): Să dea Dumnezeu să se facă doamna bine. Sunt dolari americani... La negru, ăştia fac pe puţin patru sute de mii.

GROAPĂ: Te rog, nu-mi spune asemenea detalii, o să am mustrări de conştiinţă.

GRĂMESCU: În sfârşit, bine că s-a făcut treaba.

GROAPĂ (*pune banii în servieta-diplomat şi se ridică*): Dragul meu, eu te las. Am să-i spun soţiei mele să se roage pentru fericirea dumitale. E o femeie pioasă, care se roagă zilnic şi eficient. Îţi mulţumesc pentru amabilitate şi sper să auzim numai de bine.

GRĂMESCU: De asemeni. Încântat de cunoştinţă.

OROAPA (*confidenţial*): Şi, fii atent cu asta mică, să nu faci vreo prostie. Nu învesti prea multe sentimente în ea, e cam haimana. Gândul ei e să plece în străinătate.

GRĂMESCU: Nici o grijă! Am să mă ocup de educaţia ei. A trăit într-un mediu viciat, dar are fond sufletesc bun.

GROAPĂ: Şi eu am această impresie. La revedere. (*Iese.*)

GRĂMESCU: Nuţi!

NUŢI: Ce strigi aşa? N-ai sonerie?

GRĂMESCU: Stai un pic cu mine. Azi am trecut prin două momente foarte grele ale vieţii şi carierei mele. Vreau să mă faci să uit.

NUŢI: O vrei să uiţi? (*I se aşază pe genunchi.*)

GRĂMESCU: Să uit cum mă cheamă... Să uit că sunt prea bun şi prea prost... Să uit că toţi mă jecmănesc, acum, cât am, iar când n-o să mai am, o să-mi întoarcă spatele... Bineînţeles că şi tu o să faci la fel.

NUŢI: Doar nu-ţi închipui că stau cu tine pentru că eşti tânăr şi frumos. Te iubesc pentru că eşti barosan şi ai grijă de mine. Nu-i bine aşa?

GRĂMESCU: Ba da, e bine. Dar, cât eşti cu mine, să joci cinstit.

NUŢI: Pe bune!

GRĂMESCU: Dacă eşti cuminte, peste vreun an de zile te fac om.

NUŢI: Cum?

GRĂMESCU: O să vezi tu. Totul e să fii corectă cu mine, să te porţi frumos şi să nu mă înşeli prea des. Adică, să nu ştiu, că mă enervez.

NUŢI: N-avea nici o grijă, sunt discretă. Dar zi cum mă faci om, că sunt curioasă.

GR AMESCU (*în şoaptă*): Am auzit că vrei să pleci în străinătate.

NUŢI: Vreau.

GRĂMESCU: Eu îţi aranjez blatul. Inclusiv căsătoria.

NUŢI: Cu cine?

GRĂMESCU (*ezită*): Cu mine.

NUŢI: Ce, eşti nebun? Vii şi tu?

GRĂMESCU: Ssst! Mormânt! (*Nuţi îl sărută cu patimă. Uşa se deschide uşor şi intră Vica, soţia lui Grămescu, trecută de cincizeci de ani, fanată şi grasă. Văzând-o, Grămescu sare, speriat, îmbrâncind-o pe Nuţi. Aceasta din urmă iese în mare grabă.*) Ce-i cu tine, dragă, ce cauţi aici?

VICA: Iartă-mă. Dacă ştiam că eşti la ora de amor cu secretara, nu te deranjam. Dar de ce nu sunteţi şi voi prudenţi, de ce nu încuiaţi uşa?

GRĂMESCU (*brutal*): Te rog, fără insinuări!

VICA: Care insinuări? Eu n-am făcut nici o insinuare.
GRĂMESCU: Ai zis ceva cu amor şi cu deranj. Cum îţi permiţi să mă jigneşti?
VICA: Iartă-mă, dragul meu, dar când te văd sărutându-te cu o femele străină, eu, ca soţie, pot să-mi imaginez orice.
GRĂMESCU: Eu mă sărutam cu o femeie străină?!
VICA: Da, te-am văzut cu ochii mei.
GRĂMESCU: Tu, cu ochii tăi?
VICA: Da.
GRĂMESCU: Du-te, dragă, la un doctor, nu vezi c-ai chiorât?
VICA: Va să zică, n-o sărutai?
GRĂMESCU: Nu.
VICA: Dar ce făceai?
GRĂMESCU: Tocmai venise la mine să mi se plângă c-o doare o măsea.
VICA: Şi tu, în clipa când te-am surprins eu, tocmai te uitai în măseaua ei?
GRĂMESCU: Exact.
VICA (*emoţionată*): Dragul meu, suntem împreună de douăzeci şi cinci de ani, am trecut prin multe, bune şi rele, m-ai necăjit de atâtea ori, m-ai minţit, m-ai înşelat, m-ai umilit, dar te-am iertat. Te-am iertat pentru că te-am iubit... Singurul bărbat din viaţa mea pe care l-am iubit... Şi pentru că am vrut ca familia noastră să rămână neclintită şi unită... Dar acum am obosit şi nu mai vreau să te iert. Am să mă despart de tine.
GRĂMESCU: Mă rog. Cum doreşti.
VICA: Am să te părăsesc. Am să plec.
GRĂMESCU: Unde?
VICA: Nu ştiu. O să văd. Poate mă duc la tata, la ţară.
GRĂMESCU: E o idee. O să te simţi bine, în casa lui de chirpici, cu pământ pe jos şi cu găinile sub pat. Mă rog, e cam alcoolic, dar nu contează, o să vă descurcaţi cu

pensia lui de ceapist...

VICA: Pot să mă duc la soră-mea. Geta, la Bîrlad.

GRĂMESCU: Da, şi asta e o idee. Două camere pe hol, ei doi, plus trei copii şi soacră-sa paralizată, o să dormi cu ea în aceeaşi cameră, o s-o îngrijeşti, o să staţi de vorbă noaptea... Dar de ce nu te duci la mătuşă-ta Florenţa, aia care are garsonieră în Prelungirea Ferentari, şi care fumează trei pachete de „Carpaţi” fără filtru pe zi, şi care are vocea lui Armstrong, când tuşeşte, tremură geamurile?! Sau mută-te cu prietena ta din copilărie, Vasilica, ea — divorţată, tu — divorţată, o să ai un umăr pe care să plângi, şi viceversa, vă mai amintiţi de copilărie şi tinereţe... Sau poate îţi refaci viaţa, la cincizeci şi unu de ani încă nu e totul pierdut, găseşti unul de şaptezeci, îi îndulceşti bătrâneţile, îi faci ceaiurile, pe urmă înmormântarea, parastasurile, nu degeaba sunt vestite romăncele, în materie de praznice... (*Ea tace, încremenită*.) De ce taci? Zi ceva. La ce te gândeşti? (*Se apropie de ea*.)

VICA (*într-un târziu, trezită ca dintr-un vis*): Mă gândeam, dragul meu, că ai făcut un gest umanitar, îngrijind-o pe această tânără, pe care o durea măseaua.

GRĂMESCU: Bineînţeles.

VICA (*îşi pune capul pe umărul lui şi plânge câteva clipe, apoi îşi revine, brusc*): Iartă-mă că am urcat fără să te anunţ. Nu e în obiceiul meu. Am fost la cumpărături şi, trecând pe-aici, am vrut să te întreb dacă vii deseară la masă.

GRĂMESCU: Nu. Deseară iau masa cu un inspector de la Bucureşti. O să vin târziu.

VICA: La revedere şi, încă o dată, te rog să mă scuzi.

GRĂMESCU: Nu face nimic.

VICA (*se întoarce de la uşă*): Uitasem să-ţi spun ceva. De fapt, pentru asta venisem. Fiica noastră s-a încurcat cu unul de şaizeci de ani.

GRĂMESCU (*palid*): Nu se poate!

VICA: Ba da. Vor să se căsătorească. Se iubesc sincer.
GRĂMESCU: Bine, dar e monstruos! Ea n-are nici optsprezece ani, e minoră!
VICA: Au mai fost cazuri. Şi mai sunt. Sigur că diferenţa de vârstă e cam mare, dar acum nu mai putem da înapoi. E însărcinată.
GRĂMESCU (*prăbuşit*): Du-te. Toată viaţa ta nu mi-ai dat decât veşti proaste. Faci asta cu o plăcere diabolică. Doamne, ce blestem! (*Vica iese. Intră Nuţi.*)
NUŢI: Ai avut şucăr cu ea? I-am dat bună ziua şi nu mi-a răspuns. A avut noroc că era cineva în cameră, c-o sictiream.
GRĂMESCU: Las-o în pace, e amărâtă. O să fii şi tu bătrână, şi nu-ţi doresc să-l prinzi pe bărbat-tu sărutându-se cu una tânără.
NUŢI: Mamă, păi, dacă-l prind, a încurcat-o, îi dau verde de Paris. Fii atent, în cazul că mă ataşez de tine, nu te sfătuiesc să mă înşeli, te fac de râs în tot oraşul.
GRĂMESCU: Ziceai că e cineva alături?
NUŢI: Da.
GRĂMESCU: Cine?
NUŢI: Nu mi-a spus. E nervos, vrea să dea buzna.
GRĂMESCU: Zi-i să vină mâine. Şi îmbracă-te, că plecăm. Vreau să mă îmbăt.
NUŢI: Cum faci când te îmbeţi?
GRĂMESCU: Îmi vine să cânt şi să plâng.
NUTI: Amândouă deodată?
GRĂMESCU: Da.
NUŢI: O să fie nostim.
TURBATU (*intră fără să bată la uşă*): Îmi pare rău că intru nepoftit, dar am aşteptat destul.
GRĂMESCU (*isteric*): Ieşi afară!
TURBATU: Ce să fac?
GRĂMESCU: Să ieşi afară! Cum îţi permiţi să intri în biroul meu, fără să baţi la uşă? Eşti pe câmp? Eşti la mă-ta acasă? Nesimţitule!

TURBATU: Scuzaţi. (*Iese.*)
GRĂMESCU: Du-te şi aşteaptă-mă după colţ, lângă cofetărie. Când mă vezi trecând, pleci în urma mea până la parking, unde am maşina, un B.M.W. albastru.
NUŢI: Ochei! (*Iese, dar se întoarce în aceeaşi clipă.*) Individul n-a plecat. Aşteaptă.
GRĂMESCU: L-ai întrebat cine e?
NUŢI: Da. Maiorul Turbatu de la Miliţia economică.
GRĂMESCU: Mulţumesc. (*Îşi pune o mână la tâmplă şi tace îndelung, cu mintea pustie.*)

Tabloul 4

În birou, Turbatu şi Grămescu. Turbatu e îmbrăcat civil şi are cu el o geantă voluminoasă şi jerpelită.

GRĂMESCU: Tovarăşe maior, vă rog din suflet să mă iertaţi, dar nu v-am recunoscut.
TURBATU: Aşa de rău m-am schimbat? Fii sincer.
GRĂMESCU: Nu, nu v-aţi schimbat, arătaţi foarte bine, dar eram eu nervos şi tracasat; am avut o zi agitată, mi s-au întâmplat şi nişte necazuri în familie. Zău, vă rog să mă scuzaţi.
TURBATU: Cine dracu' n-are necazuri, fie la serviciu, fie acasă, sau chiar la amândouă? Eu, îţi spun sincer, am început să vorbesc singur, uit pe ce stradă stau, uit telefonul de la serviciu, nu mai ştiu cum mă cheamă sau rămân cu privirea pe pereţi, fără să mă gândesc la nimic, ore întregi. Ca să nu-ţi mai spun că sunt nervos

într-un hal fără de hal şi, pentru că la serviciu n-am voie să mă exteriorizez, mă descarc pe cei de-acasă: pe nevastă, pe soacră-mea şi pe cele trei fete, că trei am. De frică să nu explodez, merg, săracele, în vârful picioarelor, şi vorbesc în şoaptă. Nevastă-mea mi-a zis: „dragă, schimbă-ţi numele, că poate te linişteşti, ai turbat de tot!”

GRĂMESCU: Dar ce, parcă numele are vreo legătură cu astenia?

TURBATU: Bineînţeles că nu, dar ea făcea o ironie. Nici prin cap nu-mi trece să-mi schimb numele. În primul rând, pentru că pe mine nu mă deranjează, deşi lumea e gata oricând să facă bancuri proaste pe chestia asta. Mai de mult, era unul la noi pe care-l chema Nebunu şi şmecherii îi ziceau: „Tovarăşe Nebunu, vă cheamă tovarăşu’ Turbatu”. În al doilea rând, fetele, dacă se mărită, oricum îşi schimbă numele. Iar în al treilea rând, neamul lui Turbatu e vestit în tot judeţul. Străbunicul meu a luptat în războiul de independenţă şi-a fost decorat de prinţul Nicolae al Rusiei. Bunicul a luptat în 1907, şi în războiul pentru România mare, la Mărăşeşti, a fost rănit în piept. Tata a luptat până-n Tatra, iar eu am luptat pentru colectivizare în zona de deal. Pot eu să mă lepăd de un neam atât de glorios?

GRĂMESCU: Nu.

TURBATU: Deşi, la meseria mea, de lucrător în Miliţie, numele are o oarecare importanţă. Una e să te cheme Turbatu, şi alta e să te cheme Blându, cum îl cheamă pe un cumnat al meu, care lucrează la C.E.C. Am impresia că dumneata eşti grăbit, şi eu te ţin de vorbă.

GRĂMESCU: Nu, nu mă grăbesc. Îmi face plăcere să stăm împreună. Doriţi o cafea?

TURBATU: Mulţumesc, nu servesc. Ţi-am spus că sunt cu nervii la pământ. Dar să-ţi zic de ce te-am deranjat.

GRĂMESCU: Vă rog.

TURBATU: Acum o jumătate de oră... hai să zic trei sferturi

de oră... o patrulă de-a noastră vede în restaurantul gării doi indivizi cu serviete-diplomat, care şedeau la o masă, beau whisky şi râdeau de se prăpădeau. Băieţii noştri intră la idei: „mă, ce motiv au ăştia de beau vizichi şi râd cu atâta poftă?” Îi legitimează, li se par suspecţi şi-i aduc la Miliţie, unde eu tocmai eram ofiţer de serviciu. Îi întreb cine sunt, şi ei îmi arată nişte legitimaţii de revizori contabili. Între timp, primisem prin telex o comunicare, cum că doi cunoscuţi escroci au plecat din Caracal spre noi. Şi le zic: „copilaşi, eraţi aşteptaţi, bine aţi venit”. Ce crezi că am găsit în genţile lor? Unul avea o sută de mii, bani gheaţă, iar celălalt — zece mii de dolari.

GRĂMESCU (*încremenit*): Extraordinar!

TURBATU: Îi întreb de unde i-au furat, şi îmi zic că nu i-au furat, că i-au luat mită de la şeful cooperaţiei meşteşugăreşti pe municipiu, domnul Grămescu. Adică, de la dumneata.

GRĂMESCU: De la mine?!

TURBATU: Tipii au recunoscut totul imediat. Sunt profesionişti cu caziere bogate, cunoscuţi de organele noastre. Dar ce părere ai de stilul nostru de lucru? Într-o oră de la comiterea escrocheriei, am şi pus mâna pe ei. Daca întârziam un sfert de ceas, luau trenul şi duşi erau, banii erau ca şi pierduţi. Ia o hârtie, un pix, şi scrie. (*Grămescu se conformează*) „Subsemnatul cutare şi cutare, adresa şi funcţia, am primit de la maiorul Turbatu Vasile, de la Miliţia municipală, următoarele sume: una sută mii de lei în bancnote de câte o sută de lei, şi zece mii de dolari S.U.A., în bancnote de câte o sută de dolari”. Semnează. (*Ia hârtia de la Grămescu şi o pune în buzunar*.) Mersi. Ai dracului escroci! Ce stil au, domnule, ce curaj, ce tupeu!

GRĂMESCU: Vorba dumneavoastră: sunt profesionişti.

TURBATU: Totuşi, eu nu pricep cum de te-au putut păcăli pe dumneata, om cu atâta experienţă. Cu ce te-au

şantajat?

GRĂMESCU (*evaziv*); Că mă controlează până-n pânzele albe... Că, dacă nu-i omenesc, fac ei în aşa fel încât să mă bage la apă... Adevărul e că un revizor, dacă vrea, te scapă, dacă nu, te înfundă. Eşti la mâna lor. (*Pauză*.) Îmi daţi banii acuma?

TURBATU: Care bani?

GRĂMESCU: Banii pe care i-aţi recuperat de la escroci.

TURBATU: Domnu' Grămescu, dumneata ai cumva impresia despre mine că sunt un tâmpit?

GRĂMESCU: Nu. De ce?

TURBATU: Nu, serios, ai impresia că sunt bătut în cap?

GRĂMESCU: De ce, tovarăşe maior?

TURBATU: Păi, adică, să-ţi dau înapoi un purcoi de bani, fără să te întreb de unde-i ai?

GRĂMESCU: Întrebaţi-mă.

TURBATU: De unde-i ai?

GRĂMESCU: Sunt banii mei personali. Din economii.

TURBATU: Asta, în ce priveşte banii româneşti. Ai făcut economii la coşniţă. Dar dolarii? Îţi făceai piaţa la shop?

GRĂMESCU (*excedat*): Îmi daţi voie să iau o pastilă?

TURBATU: Ce?

GRĂMESCU: Diazepam. Calmant.

TURBATU: Dă-mi şi mie una. (*Înghite o pastilă*.) Sunt nedormit de două nopţi, am pulsul mărit, mă înjunghie inima... Toţi îşi închipuie că meseria asta e ca la cinema: fugăreşti un bandit, trage el, tragi tu, îţi dă un pumn, îi dai un pumn, îl prinzi — şi gata. Pe dracu'! Săptămâna trecută, ca să smulg unui contabil-şef un pont foarte important într-o fraudă de două milioane, l-am anchetat treizeci şi două de ore fără întrerupere, până a cedat. În timpu-ăsta, am fumat cinci pachete de ţigări. M-am dus singur la spital să-mi facă o injecţie, îmi bubuiau tâmplele ca un motor Diesel.

GRĂMESCU: Tensiune.

TURBATU: Nouăşpe cu paişpe. În sfârşit, să trecem la ale

noastre. De unde aveai banii, şi pentru ce le-ai dat mita?

GRĂMESCU: V-am spus că erau banii mei personali şi că le-am dat mită pentru că m-au ameninţat.

TURBATU: Pai, dacă te simţeai nevinovat, n-aveau decât să te ameninţe.

GRĂMESCU: Am zis că e mai bine să scap de belea.

TURBATU: Nu e logic ce spui. Dumneata le-ai dat acestor indivizi aproape o jumătate de milion de lei. Asta însemnează că ei te aveau la mină cu ceva extrem de grav. Despre ce-i vorba? Fii sincer, nu te feri de mine, am mijloace să aflu totul.

GRĂMESCU (*îşi schimbă brusc atitudinea, adică începe să râdă în hohote, ca de o glumă bună*): Tovarăşe maior, eu credeam că dumneavoastră aveţi simţul umorului, doar sunteţi oltean, ce naiba!

TURBATU: Nu sunt oltean, sunt vâlcean. E o diferenţă.

GRĂMESCU: Dumneavoastră nu v-aţi dat seama că eu glumesc?

TURBATU: Când?

GRĂMESCU: Acum. Chiar aţi crezut că escrocii au fost la mine şi mi-au luat atâţia bani? În primul rând, chiar aşa naiv mă credeţi?

TURBATU: Tocmai că mă miram.

GRĂMESCU: În al doilea rând, de unde să am eu atâţia bani? O sută de mii de lei, şi zece mii de dolari! Doamne fereşte! Eu de-abia mă ajung cu leafa, nu pot să pun un ban deoparte.

TURBATU: Şi-atunci, de ce mi-ai dat declaraţia scrisă?

GRĂMESCU (râde cu poftă): Am vrut să vă joc o farsă.

TURBATU (râde şi el): Asta chiar că-i bună! Auzi, zi-i, totuşi, fetei să-mi facă o cafeluţă.

GRĂMESCU: Imediat. (Iese în antecameră. Turbatu scoate din servietă o mustaţă pe oală, o pereche de ochelari fumurii şi o pălărie vânătorească, luând înfăţişarea lui Păsculete. Reintrând, Grămescu e stupefiat.) Cine

sunteţi?

TURBATU: Păsculete, nu mă cunoşti? (*Îşi scoate masca lui Păsculete şi o pune pe cea a lui Groapă. Apoi, râde de se prăpădeşte.*) Ce zici de chestia asta, Grămescule? Te-am lăsat mască! Ha, ha, ha!

GRĂMESCU (*abulic*); Nu înţeleg nimic.

TURBATU: Cum nu înţelegi? Păsculete şi Groapă eram eu. Am lucrat în travesti.

GRĂMESCU (*încă năuc*): De ce?

TURBATU: Simplu: ca să meargă treaba mai uşor şi ca să scot nişte bani de la dumneata. Mai ales dolarii. Ştiam că-i ai, dar nu ştiam unde sunt. Acum am aflat unde ţii leii şi bijuteriile. Sub dudul din curte. Opt sute de mii şi un kil trei sute de aur. Le-am cântărit.

GRĂMESCU: Când?

TURBATU: Acum o jumătate de oră. Am trimis băieţii cu ordinul procurorului, au dezgropat cutia de metal, cu martori, bineînţeles, pe urmă a venit şi soţia, a venit şi fiica, au semnat procesul-verbal. Totul, legal. Înţelegi?

GRĂMESCU: Nu înţeleg.

TURBATU: Îţi explic încă o dată. Dumneata şi oamenii dumitale eraţi de mult în colimatorul meu, ştiam că furaţi pe rupte, ştiam că ai cumpărat aur şi valută, dar mai ştiam, în acelaşi timp, că ancheta o să fie grea, grea de tot, că n-o să vrei să recunoşti nimic, că banii, aurul şi valuta le-ai ascuns atât de bine încât o să-mi iasă părul prin căciulă până le găsesc. Şi-atunci, ce mi-am zis: ia să-i joc un pic de teatru lui Grămescu, să vedem dacă ţine. Şi-a ţinut. Ce e drept, am şi talent, trebuie să recunoşti, când eram tânăr jucam la Casa de cultură, în echipa de amatori, am jucat Caraglale, Cehov, Everac, Băieşu... Roluri frumoase. Vreau să-ţi spun, însă că mustăţile, barba şi restul machiajului sunt din banii mei, nu mi le decontează nimeni. Nu vreau să mă laud, că nu-mi stă-n caracter, dar am valoare, recunoşti? F.B.I.-ul ar da o avere pe mine. Auzi, Grămescule,

eu te ştiu pe dumneata de cincisprezece ani, de când eram locotenent. Pe-atunci, dacă nu mă înşel, erai un fel de activist. Cum de-ai decăzut în asemenea hal? Cum de-ai ajuns să furi? (*Grămescu tace*.) Mă rog, dacă nu vrei să vorbeşti, nu vorbi, nu te obligă nimeni. De fapt, eu, în linii mari, ştiu trecutul dumitale. Trăiai cu o coafeză...

GRĂMESCU: Manichiuristă.

TURBATU: Exact. Manichiuristă. Şi soţia te-a reclamat, chiar în ziua când trebuia să fii promovat într-o muncă de răspundere.

GRĂMESCU: Nu soţia m-a reclamat, ci sora ei. Soţia mea e o femeie de caracter.

TURBATU: Mi-am dat seama. Când i-a găsit pe băieţi scoţând tezaurul din grădină, n-a zis nimic, dimpotrivă, cât au făcut inventarul, i-a servit cu cafele şi dulceaţă. Deci, după ce-ai fost scos cu avertisment...

GRĂMESCU: Fără avertisment.

TURBATU: Mă rog... Ai primit aceasta muncă administrativă. Ce s-a întâmplat pe urmă? Au început să-ţi placa banii şi femeile. Adică nu, femeile îţi plăceau dinainte. Dumneata personal n-ai furat, dar îi lăsai pe alţii să fure. Şi primeai. Ştiu exact cât primeai săptămânal. Ghici de unde ştiu.

GRĂMESCU: Mă turnau secretarele.

TURBATU: Nu. Unul dintre ăia care-ţi dădeau era omul nostru.

GRĂMESCU: Nu mă mir.

TURBATU: Din informaţiile mele, mai ai încă cincisprezece mii de mărci vest-germane. Unde le ţii? (*Tăcere*.) Mă rog, nu-i nici o grabă, îmi spui mai târziu. De fapt, ce vroiai să faci cu valuta? Spune-mi sincer.

GRĂMESCU: Vroiam să fac o excursie în Occident.

TURBATU: Şi-ţi trebuiau atâţia bani pentru o excursie?

GRĂMESCU: Aveam de gând să merg la Monte Carlo, ca să joc la ruletă. E visul meu din copilărie, de când am

văzut un film în care unul pleca de la cazino cu o roabă plină de bani.

TURBATU: Şi ce făceai, dacă câştigai?

GRĂMESCU: Îmi deschideam un mic restaurant pe Coasta de Azur. Aş fi stat toată viaţa lungit într-un şezlong, la umbra palmierilor, privind cea mai albastră mare din lume. N-ar fi fost bine?

TURBATU: Ce să mai vorbim? Parcă eu n-aş vrea să călătoresc în străinătate? Sau să trăiesc toată viaţa la Miami Beach şi să-mi fac vacanţele la Acapulco, cu iahtul meu personal? Aşa, mă duc în concediu la „Doi Mai”, cu nevastă-mea, soacră-mea şi trei fete, la un ţăran turc, cu casa plină de muşte şi ţânţari, că e mai ieftin, şi călătoresc cu un „Trabant” hodorogit, care-ţi mută rinichii în esofag. Te întreb foarte sincer o chestie: ce s-ar întâmpla dacă am pleca toţi în Occident, unde nivelul de trai e de nu ştiu câte ori mai mare ca al nostru? Ce s-ar fi întâmplat, dacă toată populaţia din Dacia ar fi plecat la Roma, când au venit barbarii? Am fi dispărut ca popor. Ce, parcă mie îmi convine ca nevastă-mea să mă bârâie toată ziua la cap că nu găseşte aia, că nu găseşte ailaltă, că fi-sa n-a intrat la facultate şi s-a făcut vânzătoare la o librărie, că n-are şi ea o haină de astrahan, sau o pereche de cizme de piele naturală? Iar eu o întreb: „de unde, mamă, că trăim şase guri dintr-o leafă!” Ne-am născut aici, stăm aici şi ne urmăm destinul, că de-aia suntem bărbaţi, nu curve, care s-agaţă de primul „Mercedes” şi pleacă unde văd cu ochii! (*Pauză*.) Iartă-mă că ţi-am făcut puţină morală, tocmai dumitale, care, ca fost activist, ştii chestiile astea mai bine decât mine, dar faptul că vroiai să duci valuta asta în Occident, ca s-o joci la ruletă, mi se pare o mârşăvie.

NUTI (*intră cu o cafea, pe care i-o pune lui Turbatu în faţă*): Mai aştept?

GRĂMESCU: Da. (*Nuţi iese*.) Şi-acum, ce urmează? Mă

arestaţi?

TURBATU: Nu. Mâine la ora nouă să fii la mine. Începem ancheta. Te rog să nu-mi faci greutăţi. Vreau să plec în Deltă, la pescuit, mai am un rest de concediu de anul trecut.

GRĂMESCU: La ce mă băgaţi? La luare de mită şi deţinere ilegală de valută?

TURBATU: Asta e treaba justiţiei, nu mă amestec.

BUBU (*deschide uşa, discret): Naşule, mai eşti aici? (Intră, urmat de Sotir, Gigi şi Vava; văzându-l pe Turbatu, se sperie şi vor să se retragă. Grămescu le face semn să rămână*.)

GRĂMESCU: Ce s-a întâmplat?

VAVA (*la ureche*): Acum o oră, a fost Miliţia la noi acasă. Ne-a luat tot.

TURBATU: Nu vă feriţi de mine. Sunt în problemă. (*Cei patru îl privesc încremeniţi*.)

GRĂMESCU: Dânsul e tovarăşul Turbatu, de la Miliţia economică.

GIGI (*ironic*): Încântat.

TURBATU: Nu mai puţin. (*Pauză lungă*.) Aveţi o toaletă pe-aici?

GRĂMESCU: Ieşiţi pe culoar, mergeţi înainte, ultima uşă pe dreapta.

TURBATU: Mulţumesc. (*Iese*.)

SOTIR: Cu alte cuvinte, naşule, suntem curăţaţi.

GRĂMESCU: Da, suntem curăţaţi.

BUBU (plângând): De-adevăratelea?

GRĂMESCU (*întunecat*): Da, de-adevăratelea.

BUBU: Dar cum e posibil?

GIGI: De unde-au ştiut el c-am ascuns totul în butoiul cu varză?

VAVA: Şi la mine au mers la fix. Cine ne-a turnat? Nu cumva revizorii ăia?

GRĂMESCU: Revizorii ăia nu erau revizori adevăraţi.

VAVA: Dar ce erau?

GRĂMESCU: Erau el.
BUBU: Care, el?
GRĂMESCU: Turbatu. S-a mascat cu mustăţi, cu barbă falsă şi cu legitimaţie, şi m-a păcălit. De două ori. Acuma m-a păcălit şi-a treia oară. M-a pus să-i dau chitanţă c-am primit înapoi de la el banii pe care i-am dat şpagă. M-am aruncat singur în gura lupului. (*Pauză*.) Vreţi să-mi faceţi şi mie un serviciu? Scuipaţi-mă în ochi.
GIGI: Bine, bre, naşule, în halu-ăsta al ajuns? Să te tragă nişte găinari în piept? Te credeam mai deştept.
GRĂMESCU (*dărâmat*): Şi eu.
SOTIR: De noi, cine i-a spus?
GRĂMESCU: Eu, nu.
BUBU: Dar cine?
GRĂMESCU: Mi-a mărturisit că unul dintre voi e omul lui.
VAVA: Eram sigur. Ne-am nenorocit. (*Către Gigi, urlând*.) Tu eşti ăla!
GIGI (*scoate un şiş*): Mai zi o dată!
BUBU: (*îşi smulge părul din cap*): Copilaşii mei, au rămas pe drumuri, muritori de foame! Soţioara mea! Mămica mea! Mămica mea, care-mi spunea: „mănâncă fasole, dar să dormi în patul tău”.
GIGI: Naşule, ce ne facem? Poţi să ne salvezi? Poţi să iei totul asupra matale?
GRĂMESCU: Acum e târziu. Dacă v-au făcut deja percheziţie şi v-au găsit banii şi aurul, e târziu. V-am spus să nu le ţineţi în casă.
GIGI: Ne-ai spus acum o oră, când eram să facem mutarea? Doamne, nu ne lăsa! (Cei patru plâng unul pe umărul celuilalt.)
SOTIR: Nevastă-mea a leşinat. I-au luat şi cruciuliţa de la gât.
VAVA: Fug în munţi...
GRĂMESCU (*răscoleşte în servieta jerpelită a lui Turbatu, studiază cu atenţie mustăţile şi bărbile, apoi scoate un*

pistol): Băieţi, nu mai bociţi. A apărut o rază, în bezna disperării. Ce părere aveţi de obiectul ăsta? (*Cei patru privesc pistolul, încremeniţi.*) Bubuie, dacă nu mă înşel, tu ai făcut tir în tinereţe. Ia vezi, e bun la ceva?

BUBU (*cercetează pistolul*): E încărcat.

GRĂMESCU: Interesant.

BUBU: Nu înţeleg.

GRĂMESCU: Când se întoarce Turbatu, eu o să ies puţin. Voi, rămâneţi cu el, mai discutaţi, mai... (*Ambiguu.*) Vedeţi ce faceţi...

SOTIR: Adică, ce?

BUBU: Tăceţi, că vine! (*Intră Turbatu. Tăcere. Se aşază în acelaşi fotoliu. Bubu se postează în spatele lui.*)

TURBATU: Domnu' Grămescu, rămâne să ne vedem mâine. (*Către ceilalţi patru.*) Veniţi împreună.

GRĂMESCU: Scuzaţi-mă o clipă. (*Iese. Moment de suspans. Cei patru se uită unul la altul, încremeniţi. Turbatu îi studiază pe fiecare cu privirea.*)

TURBATU: Dar ce e cu tăcerea asta de mormânt?

VAVA: Curat mormânt, tovarăşe maior!

BUBU (*îi pune pistolul în ceafă; ceilalţi încuviinţează cu privirile; trage; Turbatu cade cu capul pe spătarul fotoliului. Pauză îndelungă; nici unul nu are curajul să-i privească pe ceilalţi în ochi*): Asta e.

GRĂMESCU (*intră, solemn*): Se pare că altă soluţie nu exista.

GIGI: Şi-acum?

VAVA: Să ne gândim la ce e de făcut.

SOTIR (*îngrozit*): Nu trebuia aşa ceva! Nu trebuia!

GRĂMESCU: Taci! Nu urla!

GIGI (*transpirat*): Îmi pare râu, dar eu plec. Eu nu iau parte la aşa ceva.

GRĂMESCU: Stai aici! Ai fost de faţă. nu mai ai nici o scăpare. Doar dacă te duci să ne torni.

GIGI (*isteric*): Nu vreau să iau parte la o crimă! Nu vreau să fac puşcărie pentru uciderea unui om! Poate are şi el

nevastă şi copii, ca şi mine!

GRĂMESCU: Avea nevastă, soacră şi trei fete. Dar ce preferai? Să plângă copiii tăi, sau copiii lui? (*Pauză*.) Ce-i de făcut? Veniţi cu o idee.

NUŢI (*deschide uşa; către Grămescu*): Dragă, stau de-o juma' de oră în parking şi te aştept.

BUBU (*ca să nu observe Nuţi că maiorul e mort, îi îndreaptă capul, se aşază în faţa lui şi-i vorbeşte, ca şi cum ar continua o discuţie*): Dacă Dudu dribla spre dreapta şi trăgea, eram calificaţi! Categoric.

GRĂMESCU: Du-te înapoi şi aşteaptă. Vin imediat. (*Nuţi pleacă*.) Clădirea are un beci. Duceţi-l acolo.

GIGI: Şi pe urmă?

GRĂMESCU: Ne mai gândim. La noapte, luăm o hotărâre.

BUBU: Cu ce-a venit maiorul până aici?

GRĂMESCU: Cu maşina personală. (*Se uită pe fereastră*.) Maşina e jos. Trabantu' ăla verde.

BUVU: E perfect.

VAVA: De ce e perfect?

BUBU: Îl urcăm in maşină, ieşim din oraş, îl aşezăm la volan, dăm foc la maşină şi-l aruncăm într-o prăpastie. (*Pauză*.)

SOTIR: Cum îl ducem până la maşină?

BUBU: Simplu. Îl luăm doi inşi de braţe şi-l târâm ca şi cum ar fi beat. Ia să facem o probă. (*Bubu şi Sotir îl iau pe Turbatu de braţe, îl ridică şi fac cu el o probă de mers*.)

GRĂMESCU: Da, se poate. Dar mai stăm zece minute, ca să se însereze bine. Cum îl urcaţi in maşină, dispăreţi imediat. Tu, Gigi, mergi cu maşina ta în urma lor. După ce terminaţi, mă găsiţi la „Hanul cu prepeleac", în separeu.

TURBATU (*tresare, ca şi cum s-ar fi trezit din somn*): Băieţi, nu e bine cum v-aţi gândit. Voi nu vă daţi seama că la autopsie mi se găseşte glonţul în cap şi toată înscenarea voastră cade?

GIGI (*nimeni nu realizează încă absurdul situaţiei*): Eu n-am înţeles.

TURBATU: E simplu ca lumina zilei: din moment ce există un glonţ în cap, e limpede că nimeni n-o să mai creadă c-am căzut în prăpastie din întâmplare şi c-am ars. Căutaţi altă soluţie.

BUBU: Da, are dreptate. Nu e bună ideea cu prăpastia. Cel mai bine ar fi să-l topim in var.

VAVA: Sau să-i legăm o piatră de gât şi să-l aruncăm într-un lac.

TURBATU: Eventual, mă tăiaţi în bucăţi, luaţi fiecare câte o bucată, vă urcaţi în cinci trenuri diferite şi mă aruncaţi în cinci localităţi diferite. (*Cei patru, adică Bubu, Vava, Gigi şi Sotir, realizează, brusc, că mortul e cel care vorbeşte, îşi ies din minţi, urlă, îngroziţi, şi se aruncă pe ferestre. Maiorul i se adresează lui Grămescu, nedumerit.*) Ce-i cu ei, de ce s-au speriat?

GRĂMESCU (*omul care nu se mai miră şi nu se mai sperie de nimic*): Nu ştiu. Sunt oameni simpli, împovăraţi de superstiţii şi lipsiţi de cultură.

TURBATU (*ia pistolul de pe masă şi-l pune în servietă*): Am făcut ieri trageri cu gloanţe oarbe şi l-am uitat la mine. Pe chestia asta, s-ar putea să fiu sancţionat.

GRĂMESCU (*apatic*): Vă descurcaţi dumneavoastră, nu vă plâng. Aveţi o minte ca briciul. (*Râde.*) În ce hal i-aţi speriat! Ştiţi că, dintr-o chestie ca asta, e posibil să nu-ţi mai revii niciodată? Poţi să înnebuneşti.

TURBATU: Pe cuvântul meu că figura a fost absolut neprevăzută. Uitasem complet de pistol. Ca dovadă, nici nu vă bag la dosar tentativa de omor, deşi aţi merita. Povestea rămâne între noi, ca o glumă bună. De ce stai aşa pleoştit? Mă, Grămescule, fii bărbat, mergi până la capăt.

GRĂMESCU (*remontat*): Aveţi dreptate, am să merg până la capăt. Ca un adevărat bărbat.

TURBATU: Noapte bună. Te aştept mâine. (*Pleacă.*)

GRĂMESCU: La revedere. (*Stă încremenit la birou, profund îngândurat. Fumează. Apoi, brusc, ia o decizie: caută prin mai multe sertare şi scoate o frânghie. Leagă frânghia de lustră, îi verifică rezistenţa, face un ochi, aşază un scaun şi-şi viră capul în laţ. Se gândeşte o vreme, apoi strigă, patetic*.) Oameni! Oameni! Mă auziţi? Vreau să vă vorbesc. Mă auziţi? (*Confidenţial*.) Viaţa mea se va sfârşi aici, în această seară. Veţi zice: „Cu atât mai bine; un ticălos mai puţin”. Dar vă întreb: ce contează, în faţa morţii, dacă ai fost bun sau rău? Dacă ai fost un mizerabil sau un sfânt? Un prost sau un deştept? Toţi murim la fel: singuri şi nefericiţi. (*Plânge*.) Trăim o viaţă, iar la sfârşit ne dăm seama că nu ştim ce e viaţa. Ce e viaţa? Dicţionarele şi manualele nu dau o definiţie. Dar moartea? Despre moarte nu ştim absolut nimic. Nimic, nimic! Savanţii şi filozofii sunt toţi nişte escroci! Nişte haimanale! De doua mii de ani ocupă catedrele universităţilor şi încasează premii Nobel foarte grase, dar nu e unul în stare să-mi spună ce se va întâmpla cu mine după ce mă spânzur. Ce va face bietul meu suflet? Unde se va duce? Îşi va găsi locul în trupul unui melc sau al unui berbec merinos? Sau va rătăci prin universul infinit, ca un câine pribeag? (*Sună telefonul*.) Alo! Greşeală! Nu face nimic. (*Închide. Se frământă*.) Aş fi vrut să vă spun ceva frumos, care să vă înduioşeze, ceva care să vă facă să plângeţi. V-aş fi spus o poezie, dar n-am memorie, v-aş fi cântat un cântec, dar n-am voce... O să mă întrebaţi de ce mă spânzur. Pentru că nu vreau să merg la închisoare. Nu suport suferinţa fizică, constrângerea, umezeala, frigul, mizeria, vulgaritatea, umilinţa. Ieşind de-acolo, aş fi bătrân, bolnav, istovit, neputincios, o cârpă, o otreapă... Dacă mi s-ar da voie... (*Sună telefonul*.) Alo! Du-te dracului! Ţi-am spus că e greşeală! Ce te priveşte pe dumneata ce număr am? Lasă-mă-n pace, sunt ocupat, vreau să mă spânzur! (*Închide*.) În sfârşit, e

târziu... N-am nimic să vă mai spun. A, da, mi-am adus aminte. Când eram copil (*râde singur*), am închis o gărgăriţă într-o sticlă. Ermetic. Fără hrană, fără apă. Am vrut să văd cât o să trăiască. A trăit un an, doi, trei, patru, cinci... Până când, într-o zi, dintr-o întâmplare, s-a spart sticla. (*Urlă*.) Suntem ca nişte gărgăriţe... Nişte... (*Pauză*.) De fapt, cred că acum înţeleg ce e viaţa. Viaţa e... (*Sună telefonul. Se apleacă să ia receptorul, dar face o mişcare greşită şi scaunul se răstoarnă; rămâne spânzurat de frânghie. Cu ultimele puteri, strigă în receptor*.) Alo! E greşeală...

(*Uşa se deschide şi intră Nuţi. Aceasta îl priveşte lung şi fără uimire*.)

NUŢI: Mă laşi să te aştept o oră în frig şi ploaie, udă fleaşcă, şi tu te... Nesimţitule! (*Ia de pe birou pachetul cu ţigări şi bricheta lui Grămescu, îşi aprinde o ţigară şi pleacă*.)

---- CORTINA ----

P.S. Autorul recomandă ca personajele Păsculete, Groapă şi Turbatu să fie interpretate de acelaşi actor. Pentru a nu se ştirbi cu nimic surpriza spectatorilor, firesc ar fi ca în caietul-program să nu se menţioneze distribuţia.